

Yttrande till Naturvårdsverkets rapport av tilläggsuppdrag M2011/2803Nm

samt

Anförande av Föreningen Sveriges Fäbodbrukare

i samarbete med Gävleborgs Fäbodförening vid remissmöte i

G:a Riksdagshuset 2011-11-25 med anledning av Naturvårdsverkets

uppdrag och redovisning av förslag på hänsyn till olägenheter av svensk rovdjurspolitik.

Gävleborgs fäbodförening (GFF) och Föreningen Sveriges Fäbodbrukare (FSF) med vilka även Sveriges övriga fäbodföreningar samarbetar, deklarerar att den svenska fäbodkulturen är akut hotad, stadd i kollaps, i landskapsområden som under århundranden fram till nutid har kunnat visa på ett kontinuerligt brukande. Dessa områden finns främst inom Jämtlands-, Dalarnas-, Gävleborgs- samt Värmlands län men även i Västernorrlands-, Väster- och Norrbottens län. I flera andra gamla fäbodlandskap existerar inte längre ett enda levande exempel.

Naturvårdsverket anger här i sin rapport att antalet fäboddar i bruk i dagsläget är 150 st. Enligt Jordbruksverkets statistik baserat på 2009 års siffror, fanns då till för två år sedan 250 fäboddar i bruk. En 40% minskning som är katastrofal och kräver omedelbara, samordnade mellan departementen, kraftfulla åtgärder. Om denna rapport från Naturvårdsverket är vederhäftigt har Jordbruksverkets nationella mål om 230st fäboddar i bruk kraftigt underskridits.

Vi konstaterar att Naturvårdsverket i sitt förslag till ändringar i jaktlagstiftningen ger det utrymme som behövs för att tillgodose fäbodbrukets behov av skydds jakt, men att detta sedan är beroende av viljan och förmågan att tolka lagen på ett objektivet och för alla berörda ändamålsenligt sätt.

Vi menar att det finns ett betydligt större utrymme att i enlighet med art- och habitat direktivets artikel 16 säkerställa att skydds jakt beviljas än vad denna rapport redovisar.

Vi vill poängtera att vi redan uppfyller och praktiskt utövar de krav på lämpliga alternativa lösningar än jakt som rapporten efterfrågar:

- ⤴ hägn är ingen lösning då traditionellt fäbodbruk bygger på frigående betesdrift vilket också är nödvändigt för att värna de biologiska och kulturella värden verksamheten genererar och som är grund för värderingen av allmännyttan.
- ⤴ vallning kan genom det dagliga tillsyns kravet inom djursskyddslagstiftningen anses uppfyllt.

Ytterligare krav på konstant vallning kan inte genomföras med gällande arbetstids- och arbetsmiljölagsstiftning. En dygnet-runtvallning skulle innebära en arbetsstyrka på 4-5 man för en normal fäbodbesättning, tillkommer ombyte av personal och beredskap då så krävs vid ex. rovdjursnärvaro då t.ex Arbetsmiljöverket dessutom rekommenderar dubbel bemanning av säkerhetsskäl.

Att fäbodbruket har kunnat fortleva in i modern tid beror på att den kostnadskrävande vallningen kunnat minimeras tack vare ett lägre rovdjurstryck under det senaste århundradet. Vallningen har aldrig helt tagits bort eftersom lösgående djur kräver en regelbunden närvaro av djurskötare. När en ny rovdjurspolitik ändrar förhållandena finns inte förutsättningarna att åter införa konstant vallning. F.ö skedde tidigare en mycket välorganiserad form av skydds jakt där det var plikt att ställa upp i vargskall och klappjakt om djurhållningen var hotad. Så gott som alla idag aktiva fäbodbrukare använder sig av natthägn och/eller nattstallning av samtliga djur.

Vi uppfattar Naturvårdsverkets slutsatser i rapporten "att enskildas oro, stress och säkerhet inte kan anses som relevant skäl till skydds jakt" är en direkt förolämpning mot fäbodbruket som yrkeskår och berörd landsbygdsbefolkning i sin helhet.

Vi uppskattar att Naturvårdsverket bedömer att fäbodbruket som sådant med sin stora betydelse för biologisk mångfald och kulturarvet är ett viktigt allmänintresse. Men mot bakgrund av Naturvårds- och Jordbruksverkets statistik av antalet fäbodar i bruk och den katastrofala minskning som skett under bara ett par år, så förvånar det oss storligen att Naturvårdsverket i nuläget inte kan dra slutsatsen att det skulle vara frågan om en "tvingande orsak som har ett allt överskuggande allmänintresse". Dessutom med tillägget: "om så ändå skulle vara fallet bedömer Naturvårdsverket att det måste vara fäbodbruket som sådant, åtminstone i ett större område och inte enskilda fäbodföretag, som kräver undantag för att fortsätta att bedriva sin verksamhet"!

I den prekära situation som svenskt fäbodbruk just nu befinner sig i är det med all tydlighet just de enskilda företagen som behöver värnas med hjälp av jakt, främst skydds jakt. Varje kvarvarande fäbodbruk är av vikt för hela fäbodbruket som sådant och måste ges ett fullgott skydd för att kunna fortsätta sin verksamhet.

För Föreningen Sveriges Fäbodbrukare och Gävleborgs fäbodförening,
Stockholm den 25 november 2011

Pauline Palmcrantz
ordförande FSF